

Mehmet YÜCE: "Yeni layihələr Azərbaycanın Avrasiya nəqliyyat sistemindəki mərkəzi rolunu daha da möhkəmləndirir"

"Hər bir nəqliyyat dəhlizi təkcə texniki marşrut deyil, eyni zamanda fərqli geosiyasi oxları təmsil edən strateji güc vasitəsidir. Bu kontekstdə "Şimal-Cənub" nəqliyyat dəhlizi Orta və Zəngəzur dəhlizləri kimi "Şərq-Qərb" istiqamətli layihələri tamamlayıcı xarakter daşıyır və Azərbaycanın Avrasiya nəqliyyat sistemindəki mərkəzi rolunu daha da möhkəmləndirir. Son dövrlərdə Bakıda Azərbaycanın və Rusiyanın Baş nazir müavinləri ilə İranın nəqliyyat naziri arasında keçirilən görüşlər dəhlizin texniki, hüquqi və maliyyə aspektlərinin yetkinləşdiyini göstərir. Bu xətt Hind okeanından Baltik limanlarına qədər ən qısa və iqtisadi əlaqəni təmin etməklə Azərbaycanı Avrasiya logistikasında mərkəzi tranzit ölkəyə çevirir. İstiqamətləri və ticarət axınları fərqli olduğuna görə, "Şimal-Cənub" nəqliyyat dəhlizi ilə Orta dəhliz bir-birinə rəqib deyil, əksinə, bir-birini tamamlayan iki əsas Avrasiya xəttidir".

Bu sözləri AZƏTAC-a açıqlamasında Türkiyənin Uludağ Universitetinin professoru, iqtisadçı, türk dünyası üzrə mütəxəssis Mehmet Yüce söyləyib.

O, "Şimal-Cənub" nəqliyyat dəhlizinin xüsusilə Hindistan üçün vacib fürsət yaratdığını qeyd edib. Professor bunun səbəbini isə dəhlizin Hind okeanından Rusiyaya və Avropaya uzanan yeni ticarət xəttinin qurulmasının mümkünlüyü kimi dəyərləndirib: "Lakin Azərbaycan Hindistanın Ermənistanı silahlandırması, Modi hökumətinin islamofob siyasəti və Bakıya qarşı diplomatik mövqeyi kimi amilləri nəzərə alaraq,

Hindistanın dəhlizdəki rolunu "strateji seçim" deyil, "şərtlə və riskli tərəfdaşlıq" kimi qiymətləndirir. Bu səbəbdən Azərbaycanın Hindistanı dəhlizdən kənarlaşdırmaq potensialına malik olması güc siyasətinin klassik elementi olan "seçici iştirak" və "strateji veto" mexanizminin təzahürüdür".

O bildirib ki, Hindistanın Azərbaycana qarşı sərt siyasəti onun Cənubi Qafqazda təsirini zəiflədir, bu ölkəni həm Xəzər regionundakı proseslərdən, həm də türk dünyasında formalaşan yeni əməkdaşlıq və ittifaq quruluşlarından uzaqlaşdırır. Əvəzində Azərbaycan-Türkiyə-Pakistan üçtərəfli

əməkdaşlığı regional infrastruktur səviyyəsində yeni bir təhlükəsizlik kompleksi formalaşdıraraq Hindistanın bölgədəki manevr imkanlarını daha da məhdudlaşdırır. Pakistanın Ermənistanla diplomatik təmaslara başlaması belə Hindistanın bölgədə getdikcə daha az təsirli aktor kimi qəbul olunduğunu göstərir.

Beynəlxalq münasibətlər nəzəriyyəsinə əsasən, regional güclər təhlükəsizlik və təsir sahələrini genişləndirmək üçün elastik ittifaqlar qurur, rəqib aktorları isə istisnaedici strategiyalarla çevrələyir və ya marjinalaşdırırlar. Bu gün Cənubi Qafqazda bu çevrəlmə davranışının əsas hədəfi Hindistandır.

"Nəticə etibarilə Zəngəzur və "Şimal-Cənub" nəqliyyat dəhlizi kimi layihələr sadəcə texniki infrastruktur sərmayələri deyil, həm də regional güc arxitekturasını müəyyən edən strateji sistemqurucu alətlərdir. Hindistan-İran-Ermənistan üçlüyü formalaşdırdığı xətlə Azərbaycan-Türkiyə-Pakistan ittifaqının yüksəlişi qarşısında getdikcə müdafiəçi mövqeyə çəkilir. Türk dünyası mərkəzli integrasiya layihələri isə Cənubi Qafqazda güc bölgüsünü yenidən müəyyən edən yeni bir geosiyasi tarazlıq formalaşdırır. Bu baxımdan Hindistanın prosesdən kənarlaşdırılması təkcə Azərbaycanın reaksiya xarakterli addımı deyil, regional ittifaq siyasətinin təbii nəticəsidir", - deyər Mehmet Yüce fikirlərini tamamlayıb.